

32000L0035

8.8.2000.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 200/35

DIREKTIVA 2000/35/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 29. lipnja 2000.****o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,djelujući u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾, u svjetlu zajedničkog teksta koji je odobrio Odbor za mirenje 4. svibnja 2000.,

budući da:

- (1) Europski je parlament u svojoj rezoluciji o integriranom programu u korist malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva ⁽⁴⁾ pozvao Komisiju da podnese prijedlog o rješavanju problema kašnjenja u plaćanju.
- (2) 12. svibnja 1995. Komisija je usvojila preporuku o rokovima plaćanja u poslovanju ⁽⁵⁾.
- (3) U svojoj rezoluciji o preporuci Komisije o rokovima plaćanja u poslovanju ⁽⁶⁾ Europski je parlament pozvao Komisiju da razmotri pretvaranje svoje preporuke u prijedlog za direktivu Vijeća koju bi trebalo podnijeti što je prije moguće.
- (4) 29. svibnja 1997. Gospodarski i socijalni odbor usvojio je mišljenje o Komisijinoj Zelenoj knjizi o javnim nabavama u Europskoj uniji: „Istražujući put naprijed” ⁽⁷⁾.
- (5) 4. lipnja 1997. Komisija je objavila akcijski plan za jedinstveno tržište kojim je naglašeno da kašnjenja s plaćanjem predstavljaju sve veću prepreku za uspješno ostvarivanje jedinstvenog tržišta.
- (6) 17. srpnja 1997. Komisija je objavila izvješće o kašnjenju s plaćanjem u poslovanju ⁽⁸⁾ u kojem sažima rezultate ocjenjivanja učinaka preporuke Komisije od 12. svibnja 1995.

- (7) Na poduzetnicima je, posebno malom i srednjem poduzetništvu, težak upravni i financijski teret kao posljedica pretjerano dugih rokova plaćanja i kašnjenja s plaćanjem. Štoviše, ovi problemi su glavni razlog stečajeva koji prijete opstanku poduzetnika i rezultiraju brojnim gubicima radnih mjesta.
- (8) U nekim se državama članicama ugovorni rokovi plaćanja razlikuju značajno u odnosu na prosjek u Zajednici.
- (9) Razlike u pravilima glede plaćanja i praksa u državama članicama predstavljaju prepreku ispravnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta.
- (10) Ovakva situacija ima za posljedicu značajno ograničavanje poslovanja između država članica. Ovo je u suprotnosti s člankom 14. Ugovora, budući da bi poduzetnici morali biti u mogućnosti trgovati na cijelom unutarnjem tržištu pod uvjetima koji osiguravaju da prekogranične transakcije nisu rizičnije od domaće prodaje. Ako se pravila koja se primjenjuju na domaće i prekogranične transakcije značajno razlikuju, može doći do poremećaja tržišnog natjecanja.
- (11) Najnoviji statistički podaci ukazuju na to da u mnogim državama članicama nakon usvajanja preporuke od 12. svibnja 1995. nije ni u najboljem slučaju došlo do poboljšanja glede kašnjenja s plaćanjem.
- (12) Cilj borbe protiv kašnjenja s plaćanjem na unutarnjem tržištu se ne može postići djelovanjem država članica pojedinačno, već se može bolje postići od strane Zajednice. Ova Direktiva ne uređuje više od onoga što je potrebno kako bi se postigao taj cilj. Tako je ova Direktiva u cijelosti u skladu s kriterijima načela supsidijarnosti i razmjernosti određenih u članku 5. Ugovora.
- (13) Ova se Direktiva odnosi samo na plaćanja koja se vrše kao naplata za poslovanje i ne uređuje poslovanje s potrošačima niti kamate u vezi s drugim plaćanjima, na primjer plaćanja u vezi sa zakonodavstvom o čekovima i mjenicama, plaćanja radi naknade štete uključujući plaćanja od strane osiguravajućih društava.
- (14) Činjenica da se ova Direktiva primjenjuje na slobodna zanimanja ne znači da države članice moraju postupati prema njima kao poduzetnicima ili trgovcima, u slučajevima koji nisu obuhvaćeni ovom Direktivom.

⁽¹⁾ SL C 168, 3.6.1998., str. 13. i SL C 374, 3.12.1998., str. 4.⁽²⁾ SL C 407, 28.12.1998., str. 50.⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 17. rujna 1998. (SL C 313, 12.10.1998., str. 142.), Zajedničko stajalište Vijeća od 29. srpnja 1999. (SL C 284, 6.10.1999., str. 1.) i Odluka Europskog parlamenta od 16. prosinca 1999. (još nije objavljena u Službenom listu). Odluka Europskog parlamenta od 15. lipnja 2000. i Odluka Vijeća od 18. svibnja 2000.⁽⁴⁾ SL C 323, 21.11.1994., str. 19.⁽⁵⁾ SL L 127, 10.6.1995., str. 19.⁽⁶⁾ SL C 211, 22.7.1996., str. 43.⁽⁷⁾ SL C 287, 22.9.1997., str. 92.⁽⁸⁾ SL C 216, 17.7.1997., str. 10.

- (15) Ova Direktiva samo određuje pojam „izvršnog naslova”, ali ne uređuje različite postupke prisilne ovrhe takvog naslova, te uvjete pod kojima se takva prisilna ovrha tog naslova može prekinuti ili obustaviti.
- (16) Zakašnjenje plaćanja predstavlja povredu ugovora, što dužnicima u većini država članica zbog niskih kamatnih stopa za kašnjenje s plaćanjem i/ili sporih postupaka naknade predstavlja financijsku korist. Potrebna je odlučna promjena, uključivši naknadu time nastalih troškova vjerovnicima, kako bi se obrnuo taj trend i osiguralo da su posljedice kašnjenja s plaćanjem takve da odvrćaju od zakašnjenja.
- (17) Primjerena se odšteta mora razmotriti ne dovodeći u pitanje nacionalne propise prema kojima nacionalni sudac dodjeljuje vjerovniku dodatnu naknadu štete koju je uzrokovao dužnik kašnjenjem s plaćanjem, uzimajući također u obzir da takvi nastali troškovi mogu već biti nadoknađeni u obliku kamata na temelju kašnjenja s plaćanjem.
- (18) Ova Direktiva uzima u obzir pitanje dugih ugovornih rokova za plaćanje te, posebno, postojanje određenih vrsta ugovora kod kojih se može opravdati duži rok plaćanja kada je povezan s ograničavanjem slobode ugovaranja ili višom kamatnom stopom.
- (19) Ovom se Direktivom želi zabraniti zlouporaba slobode ugovaranja na štetu vjerovnika. Ako je ugovoru u prvom redu svrha osigurati dodatnu likvidnost dužnika na račun vjerovnika ili ako glavni ugovaratelj nameće svojim dobavljačima i podugovarateljima uvjete plaćanja koji nisu opravdani u odnosu na uvjete koji su njemu postavljeni, to se može uzeti u obzir kao čimbenik koji upućuje na takvu zlouporabu. Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje nacionalni propisi koji se odnose na način sklapanja ugovora ili kojima se uređuje valjanost ugovornih odredaba koje su nepoštene prema dužniku.
- (20) Posljedice kašnjenja s plaćanjem mogu biti učinkovite samo ako ih prati postupak za naknadu koji je brz i učinkovit za vjerovnika. U skladu s načelom zabrane diskriminacije sadržanim u članku 12. Ugovora, ti postupci moraju biti dostupni svim vjerovnicima koji imaju poslovni nastan u Zajednici.
- (21) Poželjno je osigurati da vjerovnici budu u položaju ostvariti pridržaj vlasništva na nediskriminirajućoj osnovi u cijeloj Zajednici, ako je klauzula o pridržaju vlasništva valjana na temelju mjerodavnih nacionalnih propisa na koje upućuje međunarodno privatno pravo.
- (22) Ovom se Direktivom želi urediti sva poslovanja bez obzira odvijaju li se između privatnih ili javnih poduzetnika, odnosno između poduzetnika i javnih tijela uzimajući u obzir činjenicu da posljednji obavljaju znatan dio

plaćanja poduzetnicima. Zbog toga je potrebno također urediti sva poslovanja između glavnih ugovaratelja i njihovih dobavljača i podugovaratelja.

- (23) Članak 5. ove Direktive propisuje da postupak naknade za nesporna potraživanja bude izvršen u kratkom roku u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, ali ne traži od država članica da usvoje poseban postupak ili izmjene postojeće pravne postupke na određeni način,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Područje primjene

Ova se Direktiva primjenjuje na sva plaćanja izvršena radi naplate u poslovanju.

Članak 2.

Definicije

U smislu ove Direktive:

1. „Poslovanje” znači transakcija između poduzetnika, odnosno između poduzetnika i javnih tijela koja rezultira isporukom robe ili pružanjem usluga za naknadu,

„javno tijelo” znači svako ugovorno tijelo ili subjekt kako je određeno direktivama o javnoj nabavi (92/50/EEZ ⁽¹⁾, 93/36/EEZ ⁽²⁾, 93/37/EEZ ⁽³⁾ i 93/38/EEZ ⁽⁴⁾),

„poduzetnik” znači svaki subjekt koji neovisno obavlja neku gospodarsku ili profesionalnu djelatnost, čak i ako tu djelatnost obavlja samo jedna osoba.
2. „Zakašnjenje plaćanja” znači prekoračenje ugovornih ili zakonskih rokova plaćanja.
3. „Pridržaj prava vlasništva” znači ugovorna odredba prema kojoj prodavatelj zadržava pravo vlasništva nad robom sve do isplate cijene u potpunosti.
4. „Kamatna stopa koju primjenjuje Europska središnja banka za svoje glavne transakcije refinanciranja” znači kamatna stopa koja se primjenjuje na takve transakcije u slučaju natječaja s fiksnom stopom. U slučaju da je takva glavna transakcija refinanciranja vođena u skladu s postupkom za natječaj s promjenjivom stopom, ovakva se kamatna stopa odnosi na graničnu kamatnu stopu koja je proizašla iz tog natječaja. Ovo se odnosi kako na dražbe s jedinstvenom stopom, tako i na dražbe s promjenjivom stopom.

⁽¹⁾ SL L 209, 24.7.1992., str. 1.

⁽²⁾ SL L 199, 9.8.1993., str. 1.

⁽³⁾ SL L 199, 9.8.1993., str. 54.

⁽⁴⁾ SL L 199, 9.8.1993., str. 84.

5. „Izvršni naslov” znači svaka odluka, presuda ili platni nalog suda ili drugog nadležnog tijela, radi plaćanja bez odgode ili plaćanja u ratama, kojim se vjerovnik ovlašćuje ostvariti svoj zahtjev prema dužniku putem prisilne ovrhe; pojam uključuje i odluku, presudu ili platni nalog koji je privremeno ovršan i koji ostaje takav čak i ako dužnik protiv njega uloži žalbu.

Članak 3.

Kamate u slučaju zakašnjenja plaćanja

1. Države članice osigurat će:
  - (a) da kamate u skladu s točkom (d) postanu dospjele od dana nakon datuma ili isteka roka za plaćanje određenog u ugovoru;
  - (b) ako datum ili rok za plaćanje nije određen u ugovoru, kamata je dospjela automatski bez dodatne obavijesti:
    - i. 30 dana od dana primitka računa ili s računom izjednačenog zahtjeva za plaćanje od strane dužnika; ili
    - ii. ako datum primitka računa ili s računom izjednačenog zahtjeva za plaćanje nije moguće odrediti, 30 dana od dana primitka robe ili usluga; ili
    - iii. ako dužnik primi račun ili s računom izjednačeni zahtjev za plaćanje ranije od primitka robe ili usluga, 30 dana od primitka robe ili usluga; ili
    - iv. ako je postupak primitka ili provjere kojim se utvrđuje je li roba odnosno usluga u skladu s ugovorom, utvrđen zakonom ili ugovorom, te dužnik primi račun ili s računom izjednačeni zahtjev za plaćanje ranije ili na dan kada dođe do takvog primitka ili provjere, 30 dana nakon ovog posljednjeg datuma;
  - (c) vjerovnik je ovlašten na kamatu radi kašnjenja s plaćanjem, ako:
    - i. je ispunio svoje ugovorne i zakonske obveze; i
    - ii. nije primio iznos dugovanja na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje;
  - (d) visina kamate za zakašnjenje plaćanja („zakonska kamatna stopa”) koju je dužnik dužan platiti mora biti jednaka kamatnoj stopi koju primjenjuje Europska središnja banka u svojim zadnjim transakcijama refinanciranja koje su obavljene prije prvog kalendarskog dana određenog polugodišta („referentna stopa”) plus najmanje sedam postotnih bodova („granica”), osim ako je u ugovoru drugačije određeno. Kod država članica koje ne sudjeluju u trećoj fazi gospodarske i monetarne unije navedena referentna stopa mora biti jednaka stopi koju je odredila njihova nacionalna središnja banka. U oba slučaja, referentna stopa koja je na snazi prvog kalendarskog dana polugodišta primjenjuje se tijekom sljedećih šest mjeseci;

(e) osim u slučaju odgovornosti dužnika za zakašnjenje, vjerovnik je ovlašten tražiti razumnu naknadu od dužnika za sve troškove koji su nastali zbog dužnikovog kašnjenja s plaćanjem. Takvi troškovi moraju biti u skladu s načelima transparentnosti i razmjernosti u vezi s konkretnim dugom. Države članice mogu, poštujući pritom navedena načela, odrediti najviše iznose troškova za različite visine duga.

2. Za određene vrste ugovora određene nacionalnim pravom država članica može odrediti rok nakon kojeg kamata postaje dospjela, i to do najviše 60 dana, pod uvjetom da zabrane ugovornim strankama prekoračenje tog roka ili odrede obveznu kamatnu stopu koja znatno prelazi zakonsku stopu.

3. Države članice određuju da dogovor o datumu plaćanja ili posljedicama o zakašnjenju plaćanja koji nije u skladu s odredbama stavka 1. točaka (b) do (d) i stavka 2. neće biti valjan ili će biti temelj za naknadu štete ako to predstavlja, kada se razmotre sve okolnosti slučaja uključujući dobre trgovačke običaje i prirodu proizvoda, tešku nepravdu prema vjerovniku. Pri odlučivanju predstavlja li ugovor tešku nepravdu prema vjerovniku, među ostalim uzet će se u obzir je li dužnik imao neki objektivni razlog ne postupiti u skladu s odredbama stavka 1. točaka (b) do (d) i stavka 2. Ako je utvrđeno da takav ugovor predstavlja tešku nepravdu, primjenjuju se zakonske odredbe, osim ako nacionalni sudovi utvrde da su bitne druge okolnosti koje govore u korist pravičnosti.

4. Države članice osiguravaju da u interesu vjerovnika i konkurenata postoje odgovarajuća i učinkovita sredstva radi sprečavanja stalne uporabe klauzula koje predstavljaju tešku nepravdu u smislu stavka 3.

5. Sredstva iz stavka 4. uključuju odredbe prema kojima subjekti koji službeno predstavljaju malo i srednje poduzetništvo ili imaju opravdan interes za predstavljanje malog i srednjeg poduzetništva mogu poduzeti određene mjere na temelju nacionalnog prava pred sudovima ili nadležnim upravnim tijelima na temelju činjenice da ugovorne klauzule sastavljene radi opće uporabe predstavljaju tešku nepravdu u smislu stavka 3., tako da mogu poduzeti odgovarajuće i učinkovite mjere kako bi spriječili stalnu uporabu takvih klauzula.

Članak 4.

Pridržaj prava vlasništva

1. Države članice, u skladu s mjerodavnim nacionalnim propisima na koje upućuje međunarodno privatno pravo, određuju da prodavatelj zadržava pravo vlasništva na robu dok nije u cijelosti isplaćena cijena, ako je klauzula o pridržaju prava vlasništva izričito ugovorena između kupca i prodavatelja prije isporuke robe.

2. Države članice mogu usvojiti ili zadržati propise koji se odnose na pologe koje je dužnik ranije dao.

Članak 5.

Postupak naknade za nesporna potraživanja

1. Države članice trebaju osigurati da se izvršni naslov može dobiti bez obzira na visinu duga, redovito u roku od 90 kalendarskih dana od pokretanja postupka od strane vjerovnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, osim ako se ne osporava dug ili ako je sporno neko postupovno pitanje. Ovu obvezu države članice trebaju ispuniti u skladu sa svojim mjerodavnim nacionalnim zakonima i drugim propisima.

2. Odnosni nacionalni zakoni i drugi propisi trebaju predviđeti jednake uvjete za sve vjerovnike koji imaju poslovni nastan u Europskoj zajednici.

3. Rok od 90 kalendarskih dana iz stavka 1. ne uključuje sljedeće:

(a) rok za dostavu pismena;

(b) svako zakašnjenje koje prouzroči vjerovnik, primjerice rokove radi ispravka zahtjeva.

4. Ovaj članak ne dovodi u pitanje odredbe Briselske konvencije o nadležnosti i izvršenju presuda u građanskim i trgovačkim stvarima ⁽¹⁾.

Članak 6.

Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo

1. Države članice donose zakone i druge propise kako bi se uskladili s ovom Direktivom do 8. kolovoza 2002. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice mogu ostaviti na snazi ili donijeti odredbe koje su povoljnije za vjerovnika od odredaba koje su potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom.

3. Prilikom prenošenja ove Direktive u svoje nacionalno zakonodavstvo, države članice mogu isključiti iz primjene sljedeće:

(a) dugove koji su predmet postupaka u slučaju insolventnosti koji se vode protiv dužnika;

(b) ugovore koji su zaključeni prije 8. kolovoza 2002.; i

(c) potraživanja kamata, manja od 5 EUR.

4. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koji donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

5. Komisija dvije godine od 8. kolovoza 2002. provodi reviziju, među ostalim, zakonske stope, ugovornih rokova za plaćanje i zakašnjenja u plaćanju kako bi razmotrila utjecaj na poslovanje i djelovanje propisa u praksi. Rezultati te i drugih revizija dostavljaju se Europskom parlamentu i Vijeću, po potrebi, zajedno s odgovarajućim prijedlozima za poboljšavanje ove Direktive.

Članak 7.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 8.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourg 29. lipnja 2000.

Za Europski parlament

Predsjednica

N. FONTAINE

Za Vijeće

Predsjednik

M. MARQUES DA COSTA

⁽¹⁾ Konsolidirana verzija u SL C 27, 26.1.1998., str. 3.